

بِسْمِ تَعَالَى

دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شیرجان

مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی

واحد برنامه ریزی درسی

طرح دوره دروس نظری و عملی

مشخصات درس:

۲۰	تعداد دانشجوی	مهندسی بهداشت محیط	گروه آموزشی
۲	تعداد واحد	اصول و مبانی مدیریت خطر حوادث و بلایا	عنوان درس
۱۴۰۱/۰۶/۱۹ ۱۴۰۱/۱۱/۳۰	تاریخ شروع و پایان دوره	کارشناسی پیوسته	مقطع تحصیلی
شنبه ۱۶-۱۴	روز و ساعت جلسات	اول ۱۴۰۱	نیمسال تحصیلی
ندارد	دروس پیش نیاز	دکتر حمید جعفری	مدرس/مدرسین درس
ساختمان شجاع پور	محل برگزاری	دکتر حمید جعفری	مسئول درس (دروس اشتراکی)
حضور	روش برگزاری (حضور/مجازی/ترکیبی)	نظری	نوع واحد (نظری/عملی)

شرح کلی درس:

توصیفی کوتاه و مختصر از درس را در یک یا دو پاراگراف بنویسید.

حوادث و بلایا به عنوان وقایعی شایع در طول تاریخ همواره همراه بشر بوده و زندگی وی را دچار مشکل نموده اند. این وقایع (اعم از طبیعی و انسان ساخت)، اثرات مخرب خود را بر جوامع بشری تحمیل کرده اند و آن ها را مقهور نیروی خویش نموده اند. میلیونها نفر را کشته و چندین برابر را مصدوم و آواره ساخته اند. روزمرگی آن ها را از هم پاشیده و درد و رنج را بر آن ها تحمیل کرده اند. از آن جا که بار اصلی کمک به جامعه در شرایط اضطراری بر عهده کارکنان نظام سلامت می باشد، لازم است تا کلیه عزیزانی که در مشاغل بهداشتی درمانی فعالیت می کنند با مبانی مدیریت و کاهش خطر بلایا آشنا باشند.

هدف/اهداف کلی درس:

با مراجعه به کوریکولوم رشته، هدف/اهداف کلی درس را بنویسید.
آشنا کردن دانشجویان با تعاریف این حوزه و طبقه بندی های مختلف بلایا
شناخت انواع بلایا و اثرات سلامتی آن ها
آشنا کردن دانشجویان با مراحل مختلف چرخه مدیریت بلایا
شناسایی اثرات حوادث و بلایا بر سلامتی افراد جامعه

روش تدریس:

مشخص کنید از چه روش تدریسی در آموزش استفاده می‌نمایید. روش تدریس را بر اساس موضوع، زمان کلاس، منابع و امکانات و نحوه مشارکت فراگیران انتخاب کنید و در صورت امکان مشارکت فراگیران و شرکت آنان در بحث های کلاسی را در اولویت قرار دهید.

☐	روش تدریس مبتنی بر حل مسئله	☒	روش تدریس سخنرانی
☐	روش تدریس ایفای نقش	☒	روش تدریس بحث گروهی
☒	روش تدریس مبتنی بر کار تیمی	☒	روش تدریس پرسش و پاسخ
☐	روش تدریس اکتشافی	☐	روش تدریس نمایشی
☐	روش تدریس در گروه های کوچک	☐	روش تدریس آزمایشگاهی

سایر موارد: ...

مواد و وسایل آموزشی:

به منظور تسهیل فرآیند یاددهی-یادگیری، در آموزش خود از چه وسایل آموزشی استفاده می کنید.

☐	جزوه	☒	پاورپوینت
☐	کتاب	☒	فیلم آموزشی
☐	وایت برد	☐	نرم افزار
☒	تصویر	☐	ماکت
☐	چارت	☐	لوازم واقعی
☐	فایل صوتی	☐	پوستر

سایر موارد: ...

تکالیف و مسئولیت‌های فراگیران:

مشخص کنید که فراگیران چه وظایف و مسئولیت‌هایی در طول ترم دارند.

- حضور منظم در کلاس
- مشارکت فعال در کلاس و انجام فعالیت‌های کلاسی
- مطالعه از قبل در جلساتی که به صورت مشارکتی و تیمی برگزار می شود

نحوه ارزیابی فراگیران:

- با توجه به اهداف اختصاصی درس، مشخص کنید که از چه روشی برای ارزیابی فراگیران استفاده می‌کنید.

☒	سئوالات چند گزینه ای	☒	سئوالات تشریحی کوتاه پاسخ
☐	سئوالات صحیح-غلط	☐	سئوالات تشریحی بلند پاسخ
☒	کار عملی	☒	سئوالات شفاهی
☐	چک لیست مشاهده عملکرد	☐	سئوالات جور کردنی
		☒	پرسش‌های کلاسی

سایر موارد: ...

- مشخص کنید که نمره نهایی دانشجو با توجه به چه فعالیت هایی تعیین می شود. همچنین میزان نمره و یا درصد مرتبط با هر فعالیت را نیز مشخص کنید.

ردیف	عناوین	نمره/درصد
۱	حضور در کلاس	۱۰ درصد
۲	مشارکت فعال در کلاس	۱۰ درصد
۳	امتحان پایان ترم	۸۰ درصد

سیاست ها و قوانین:

قوانین کلاس خود را به صورت شفاف برای فراگیران شرح دهید.

- حداقل نمره قبولی ۱۰ می باشد.
- حداکثر تعداد غیبت های مجاز ۳ جلسه می باشد.
- دانشجو باید در گفتگوهای کلاسی شرکت کند.
- دانشجو باید تکالیف محوله را در مهلت معین تحویل دهد.
- رعایت کلیه شئون اخلاقی (نظیر خاموش بودن تلفن همراه در کلاس درس و ...) ضروری است.
- حضور دانشجو در کلاس درس، قبل از حضور استاد و عدم ترک کلاس تا پایان وقت آن ضروری است.
- استفاده از مواد خوراکی و نوشیدنی در سر کلاس بلامانع است.

جدول زیر را بر اساس رئوس مطالبی که در هر جلسه آموزش می دهید کامل کنید.

توجه: در قسمت اهداف رفتاری، نوع هدف (حیطه شناختی، حیطه عاطفی و حیطه روانی - حرکتی) را مشخص کنید.

برنامه زمانبندی درس:

جلسه	عنوان جلسه	هدف کلی: هدف از یادگیری این مطلب آن است که دانشجو با ...	اهداف رفتاری: دانشجو در پایان باید بتواند...	مدرس / مدرسین
۱	مقدمات	مفاهیم، واژه ها و اصطلاحات رایج در مدیریت بلایا و سوانح آشنا شود.	❖ بلا را تعریف کند. ❖ مراحل مختلف بلایا را تعریف کند.	دکتر حمید جعفری
۲	اپیدمیولوژی بلایا	وضعیت وقوع مخاطرات و بلایا در دنیا، منطقه و ایران و اثرات آن ها آشنا شود.	❖ وضعیت و روند وقوع حوادث و بلایا در ایران و جهان را شرح دهد.	دکتر حمید جعفری
۳	ساختار ملی و بین المللی مدیریت بلایا	تاریخچه، قوانین و ساختار مدیریت بحران در کشور و سازمان های بین المللی مربوطه آشنا شود.	❖ دانشجو باید بتواند وظایف هر کدام از سازمان های امدادی درگیر در حوادث را شرح دهد.	دکتر حمید جعفری
۴	ارزیابی خطر و تحلیل مخاطرات	اهداف و روش های ارزیابی خطر و تحلیل مخاطرات و آسیب پذیری در حوادث و بلایا آشنا شود.	❖ تکنیک های ارزیابی خطر را شرح دهد. ❖ تکنیک های تحلیل مخاطرات و آسیب پذیری را شرح دهد.	دکتر حمید جعفری
۵	چرخه مدیریت بحران در نظام سلامت	وظایف و کارکردهای سطوح مختلف نظام سلامت در مراحل چرخه مدیریت بحران آشنا شود.	❖ چرخه مدیریت بحران را شرح دهد.	دکتر حمید جعفری
۶	کاهش خطرات و پیشگیری	شیوه های پیشگیری از وقوع بلایا و ارتقای آمادگی عملکردی برای مقابله موثر با بلایا آشنا شود.	❖ مصادیق کاهش خطر بلایا در نظام سلامت را شرح دهد. ❖ مصادیق پیشگیری از بلایا را در نظام سلامت شرح دهد.	دکتر حمید جعفری
۷	پاسخ	شیوه های مدیریت و پاسخ موثر به حوادث و بلایا در محیط های بهداشتی درمانی آشنا شود.	❖ نحوه پاسخ نظام سلامت در حوادث و بلایا را شرح دهد.	دکتر حمید جعفری
۸	بازیابی پس از بلایا	بازیابی پس از بلایا آشنا شود.	❖ عملیات بازیابی در بلایا را شرح دهد	دکتر حمید جعفری

دکتر حمید جعفری	❖ انواع مخاطرات طبیعی را نام ببرد. ❖ اثرات سلامتی انواع مخاطرات طبیعی را شرح دهد.	مخاطرات طبیعی شایع در کشور و اثرات سلامتی ناشی از آن آشنا شود.	مخاطرات طبیعی شایع در کشور	۹
دکتر حمید جعفری	❖ انواع مخاطرات انسان ساخت را نام ببرد. ❖ ثرات سلامتی انواع مخاطرات انسان ساخت را شرح دهد.	مخاطرات انسان ساخت شایع در کشور و اثرات سلامتی ناشی از آن ها آشنا شود.	مخاطرات انسان ساخت شایع در کشور	۱۰
دکتر حمید جعفری	❖ نقش های مختلف را سامانه فرماندهی حادثه را توضیح دهد.	سامانه فرماندهی حادثه و کاربردهای آن آشنا شود.	سامانه فرماندهی حادثه	۱۱
دکتر حمید جعفری	❖ انواع اثرات روانی بلایا را شرح دهد. ❖ عملیات حمایت اجتماعی روانی در بلایا را شرح دهد.	اثرات روانشناختی بلایا و حمایت‌های اجتماعی روانی آشنا شود.	اثرات روانشناختی بلایا	۱۲
دکتر حمید جعفری	❖ نحوه جمع آوری و توزیع هدایا را شرح دهد.	رویکردهای مدیریت هدایا و کمک های انسان دوستانه داخلی و بین المللی آشنا شود.	مدیریت هدایا	۱۳
دکتر حمید جعفری	❖ مشکلات بهداشتی در اردوگاه ها را بیان کند. ❖ اثرات تغییر اقلیم بر سلامت افراد جامعه را شرح دهد.	نحوه انتخاب، راه اندازی و مدیریت اردوگاه های افراد آسیب دیده از بلایا و تغییر اقلیم و اثرات سلامتی آن آشنا شود.	مدیریت اردوگاه تغییر اقلیم و اثرات سلامتی آن	۱۴
دکتر حمید جعفری	❖ مشکلات بهداشت محیطی در بلایا را شرح دهد. ❖ استانداردهای آب و فاضلاب در بلایا را بیان کند.	اثرات بهداشت محیطی بلایا آشنا شود.	اثرات بهداشت محیطی بلایا	۱۵
دکتر حمید جعفری	❖ انواع بیماری های عفونی شایع در بلایا را شرح دهد.	بیماری های شایع در شرایط اضطراری آشنا شود.	بیماری های شایع در شرایط اضطراری	۱۶

منابع درس:

مشخصات مقاله شامل عنوان، نویسندگان، مجله، سال و شماره انتشار و صفحات مقاله
مشخصات کتاب شامل عنوان، نویسندگان، مترجمین، انتشارات، سال و نوبت چاپ کتاب

۱. درسنامه سلامت در حوادث و بلایا/ به کوشش علی اردلان، حمیدرضا خانکه، گروه نویسندگان؛ ویراستاران محمد سورانی، صدیقه سالمی، علی نصیری.

۲. سیستم فرماندهی حوادث بیمارستان/ عبدالرضا بابامحمودی، وحید حسینی جناب، علی اردلان

۳. اصطلاح‌شناسی مدیریت خطر حوادث و بلایا/ حمیدرضا خانکه، یوسف اکبری شهرستانی، زهره قمیان، مهدی نجفی، و همکاران

۴. تریاژ بیمارستانی در بلایا و حوادث با مصدومین انبوه (دستورالعمل کشوری)/ حمیدرضا خانکه و همکاران

5. Jafari H, Jafari AJ, Nekoei-Moghadam M, Goharinezhad S. The use of uncertain scenarios in disaster risk reduction: a systematic review. foresight. 2019 Mar 13.

6. Jafari H, Heidari M, Heidari S, Sayfour N. Risk factors for suicidal behaviours after natural disasters: a systematic review. The Malaysian journal of medical sciences: MJMS. 2020 May;27(3):20.